

ДОКЛАД

От

Драгомир Кояджиков – член на Висшия съдебен съвет

Относно: Участие в Семинар на Европейската мрежа на съдебните съвети за подбор и назначаване на съдии, проведен в периода 10-11 декември 2018 г., в гр. Мадрид, Испания

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

С решение на Пленума на Висшия съдебен съвет (ВСС) по протокол №27/01.11.2018 г., т. 71, бях командирован за участие в Семинар на Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС), посветен на подбора и назначаването на съдии. Събитието се проведе в периода 10-11 декември 2018 г., в сградата на Генералния съвет на съдебната власт на Испания в гр. Мадрид.

Семинарът е част от една по-широка цел за насърчаване на достъпа до справедливи и безпристрастни съдилища и за по-нататъшното прилагане на насоките и стандартите на ЕМСС в областта на независимостта, ефикасността и качеството на правосъдието. ЕМСС разработва минимални съдебни стандарти и съответните показатели в определени области като инструмент за самооценка на съдебните системи. Смята се, че това ще допринесе за сближаването, и в крайна сметка за подобряването на съдебните системи в Европа, и ще спомогне за развитието на независими съвети на съдебната власт и постигането на европейска съдебна култура.

Идеята на семинара не беше да се сравнят различните системи, а да се анализира до каква степен всяка от системите отговаря на установените стандарти, и в случай, че не отговаря, как това може да бъде отстранено, така че системата да може да бъде подобрена.

Семинарът разгледа и въпроса, кои изисквания за подбор на съдии се вземат предвид, като например това, че съдиите трябва да бъдат отворени за промяна (Декларация на ЕМСС от Лисабон, 2018 г.), отговорни пред обществото (проект на ЕМСС „Независимост, отчетност и качество на правосъдието“ (Декларация на ЕМСС от Париж, 2017 г.), да притежават дигитални способности, да отразяват многообразието на обществото и т.н. Накратко, избираме ли подходящите хора, за да осигурим най-доброто правосъдие за в бъдеще?

В събитието взеха участие представители на съдебните съвети или еквивалентните органи от Белгия, България, Хърватска, Англия и Уелс, Франция, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Холандия, Португалия, Словакия, Словения, Испания, Албания, Австрия и Чешка република.

Семинарът започна с приветствия от Нурия Диаз Абад представител на Генералния съвет на съдебната власт на Испания, и Хуан Мануел Фернандес и Йорис Лагру – членове на Изпълнителния борд на ЕМСС. Впоследствие бяха представени стандартите на ЕМСС за подбора и назначаването на съдии и тяхното въздействие, като бяха представени и резултатите от проведеното предварително работно проучване за съответствието на националните системи със стандартите на ЕМСС.

Участниците в събитието бяха разделени в три подгрупи, в рамките на които се проведеха обсъждания в следните сесии:

- *Сесия I относно стандартите на ЕМСС за подбор и назначаване на съдии и тяхното въздействие;*
- *Сесия II проучване на ЕМСС за 2016-2017 и доверието на съдиите в процедурата по назначаване;*
- *Сесия III Критичен анализ - правилните хора ли избираме, за да се гарантира най-доброто правосъдие за бъдещето.*

В резултат от обсъжданията се изготвиха следните препоръки и заключения:

По отношение на стандартите за подбор и назначаване на съдии на ЕМСС и тяхното въздействие

1. Стандартите на ЕМСС за подбор и назначаване на съдии, както е посочено в доклада от 2012 г., все още са добро отражение на съществуващите системи в Европа и са полезен инструмент за самооценка.
2. Един обективен и прозрачен процес на назначаване е важен елемент за запазването и натрупването на обществено доверие в съдебната система.
3. Общественото възприятие се влияе от начина, по който се назначават членовете на органа, отговарящ за назначаването на съдии или Съвета на съдебната власт, и следователно процедурата трябва да гарантира независимостта на всички членове (съдебни и извънсъдебни членове).
4. Писмените, обосновани решения за назначаване и отказ от назначаване са от основно значение и допринасят за прозрачния процес.
5. Беше потвърдено, че компетентността на кандидатите за заемане на длъжност „съдия“ трябва да включва някои личностни умения, като например: чувствителност към комуникационните умения, социални умения, почтеност, устойчивост и способност за сътрудничество?

По отношение на възприемането и доверието в безпристрастността на процедурите за подбор и назначаване, особено сред съдиите:

6. За да се гарантира, че процедурите за подбор и назначаване се основават на заслугите, правилата и критериите следва да бъдат законово обосновани, достъпни за

обществото и прозрачни. Писмени, мотивирани решения за назначаване и повишаване трябва да бъдат предоставени на всеки кандидат.

7. Съдебните съвети биха могли да възприемат активен подход и да се обърнат към адвокатските колегии и университетите, за да обяснят как са назначени съдиите. По-общо, съдебната власт би могла да организира информационни дейности чрез организиране на стажове за студенти и изпращане на съдии, които да изнасят лекции в училища и университети. Съдиите са отговорни за достигането и обясняването на важноста на върховенството на закона и независимата съдебна система.

8. В някои държави се прилага обучение на новите членове на Съдебния съвет за методологията за интервюиране, като това се препоръчва за всички Съдебни съвети и органи за назначаване. Подобрените методологии за интервюиране биха могли да засилят усещането, че процедурата се основава на заслуги.

9. В повечето държави първоначалното назначаване в съдебната система е и се възприема като основано на заслуги. По-нататъшните назначения или повишения предизвикват повече дебат, а възприятието, че те се основават на заслуги, е по-ниско.

Поглед към бъдещето и въпроса дали правилните хора за избрани, за да осигурят най-доброто правосъдие за бъдещите поколения.

10. Дългосрочни стратегии за съдебната система съществуват само в няколко държави. Не е ясно кой трябва да отговаря за тези стратегии. Може да се твърди, че това не е изключителна отговорност на съдебната власт, а е споделена отговорност с останалите държавни власти. Въпросите, които трябва да бъдат разгледани в дългосрочните стратегии, са нуждата от специализация на съдиите и необходимостта от разнообразие в съдебната система, за да се отрази съставът на обществото.

11. Съдебната власт трябва да бъде и трябва да се разглежда като по-свързана с обществото. Тази връзка трябва да бъде балансирана с необходимостта от запазване на нейната власт и независимост.

12. Смятало се е, че авторитетът на съдиите съществува по принцип и се получава автоматично. Днес той трябва да бъде спечелен и поддържан през цялата кариера.

13. Един от начините за укрепване на връзките с обществото и избягване на възприемането на съдебната власт като "изолирана система" би могъл да бъде подход, при който юристите да влязат в съдебната система на по-късен етап от кариерното им развитие.

14. Трябва да се положат повече усилия за осигуряване на непрекъснато обучение на съдиите, което да ги направи по-ефективни и продуктивни. Тяхното социално положение и възнаграждение трябва да съответстват на позицията, която те заемат в обществото.

С уважение